Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Pulkkinen

Perusopetukset resurssit turvattava kansallisella ohjelmalla

Valtakunnallisesti tarkasteltuna peruskoulun ja yleisesti koulutuksen resursointi ei vastaa tavoitteitamme Suomesta maailman osaavimpana kansana tai koulutuksen kärkimaana maailmassa. Näitä tavoitteita ei voida pysyvästi rakentaa oletukselle, että Suomi säilyy jatkuvasti maailman tehokkaimpana koulutusjärjestelmänä, joka tuottaa poikkeuksellisia huipputuloksia maltillisilla kustannuksilla.

Koulutusmenot osuutena BKT:sta vuonna 2014: (OECD, Education at a Glance 2017)

	Perusopetus	Kaikki koulutusasteet (perus–korkea-aste)
Suomi	2,5 %	5,7 %
Ruotsi	2,5 %	5,4 %
Norja	3,1 %	6,2 %
Islanti	3,4 %	6,0 %
Tanska	3,4 %	6,5 %
ka Pohjoismaat	2,98 %	5,96 %

Verrattaessa Suomea tärkeimpiin verrokkimaihimme, Pohjoismaihin, on huomattava, että nykyisin valtakunnalliset peruskoulupanostuksemme ovat selvästi muita alempia. Vielä 90-luvulla niin Suomen kokonaismenot koulutukseen sekä erikseen perusopetukseen olivat pohjoismaista keskiarvotasoa, mutta tästä tasosta on 2000-luvulla jääty selvästi jälkeen. Myös Tulevaisuuden peruskoulu -selvitys toi vahvasti esiin koulutusinvestointien yhteyden oppimistuloksiin ja jopa talouskasvuun.

Eroa perusopetuskustannuksissa ei voi myöskään selittää eroilla ikäluokkien koossa. Pohjoismaissa nämä erot ovat huomattavasti pienemmässä mittakaavassa kuin erot panostuksissa perusopetukseen. Islantia (alle 15 vuotiaita 20,4%) lukuun ottamatta kouluikäisten osuus väestöstä vaihtelee Pohjoismaissa noin puolentoista prosenttiyksikön sisällä (<15v: Norja 18%, Ruotsi 17,3%, Tanska 17%, Suomi 16,4%).

Todettakoon, että myös euromääräisessä vertailussa Suomen perusopetuskustannukset jäävät selvästi jälkeen muista Pohjoismaista. OECD:n vertailussa oppilaskohtainen kustannus on ilmoitettu erikseen alaluokille 1-6 (Suomi 8812 USD) ja yläluokille 7-9 (Suomi 13 865 USD). Näiden pohjalta laskettu keskimääräinen perusopetuksen oppilaskohtainen ostovoimakorjattu vuosikustannuksemme 10 496 USD on merkittävästi pienempi kuin muissa Pohjoismaissa (Ruotsi 11 006 USD, Islanti 11 561 USD, Tanska 12 036 USD, Norja 13 394 USD; Pohjoismaiden keskiarvo 11 699 USD).

Suomen perusopetuksen resursoinnin nostaminen pohjoismaiselle keskitasolle edellyttäisi noin miljardin lisäpanostuksia koulutukseen. Näin mittava taloudellinen investointi edellyttää pitkäkestoista, yli hallituskausien jatkuvaa kansallista perusopetuksen kehittämistä ja laajaa parlamentaarista tahtotilaa puolustaa suomalaista peruskoulua. Samalla tulisi ratkaista se, miten varmistetaan perusopetukseen, koulutukseen ja kasvatukseen tarkoitettujen valtionosuuksien ohjautuminen kunnissa juuri tähän tarkoitukseen. Tilannetta tuleekin tarkastella kuntien valtionosuusjärjestelmän muuttuessa sote- ja maakuntauudistuksen myötä.

> *OAJ esittää käynnistettäväksi pitkäkestoista, yli hallituskausien jatkuvaa kansallista perusopetuksen kehittämisohjelmaa, jonka tavoitteena olisi korkealaatuisen perusopetuksen resurssien turvaaminen. Tavoitteeksi perusopetuspanostuksissa tulee ottaa pohjoismainen keskiarvo.*